



## Rascar Capac gaat onder de scanner ! – Onderzoek van de precolumbiaanse mummies van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

De precolumbiaanse mummies van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis gaan onder de scanner in de *Cliniques universitaires Saint-Luc*. De beroemdste onder hen werd kort geleden onderzocht. Deze mummie inspireerde Hergé voor zijn personage Rascar Capac in albums *De zeven kristallen bollen* en *De Zonnetempel*. In het kader van een wetenschappelijk project (*Interdisciplinary Research on Andean mummies – IRAM*) geleid door onderzoekster Caroline Tilleux en Serge Lemaître, conservator van de verzamelingen “Amerika”, worden een aantal mummies onderworpen aan een medisch onderzoek. Het initiatief, dat wordt ondersteund door het Fonds Jean-Jacques Comhaire (Koning Boudewijnstichting), streeft naar een betere kennis van de individuen die inmiddels 175 jaar geleden in onze Belgische collecties terecht kwamen! De onderzoekers van de KMKG hopen informatie te kunnen achterhalen over hun leeftijd, geslacht, de periode en de cultuur waarin ze leefden, hun mogelijke doodsoorzaak, letsels en ziektes waaraan ze leden, hun dieet en geografische afkomst.

### Hoe het project tot stand kwam

De verzamelingen “Amerika” van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis herbergen al gedurende 175 jaar 7 precolumbiaanse mummies. Een van deze mummies, die te zien is in de permanente museumopstelling, onderging in de jaren 1990 een eerste scanneronderzoek. De mummie werd beroemd dankzij de bijzondere rol die Hergé hem toebedeelde in twee van zijn stripalbums (*De zeven kristallen bollen* en *De zonnetempel*). De eerste scanning leverde al een aantal interessante gegevens op, zoals de aanwezigheid van artrose. De recente vorderingen in de medische beeldvorming laten echter toe die eerste resultaten nog te verfijnen en 3D-beelden en -modellen te bekomen van betere kwaliteit.

De andere mummies worden bewaard in de reserves van het museum, verborgen voor het oog van de bezoekers. Vandaag is het museum van plan om deze overledenen terug een identiteit te geven en dit via antropologisch onderzoek en fysisch-chemische analyses (datering, isotopische analyses om hun dieet en geografische afkomst te bepalen, studie van het textiel en het bijhorende archeologische materiaal ...). De identiteit van deze individuen wordt gereconstrueerd op basis van de individuele paleobiologische gegevens, maar ook door ze een voor een te situeren in hun historische context en in hun huidige museale context.

Het eerste onderdeel van de studie ving recent aan met medische onderzoeken in de *Cliniques universitaires Saint-Luc*. Hiervoor werd gebruik gemaakt van een spectrale CT-scanner (Philips), een nieuwe aanwinst van het ziekenhuis. De resultaten zullen toelaten elke mummie opnieuw te zien als mens die werkelijk geleefd heeft. Men wil hun geslacht bepalen, naast hun vermoedelijke leeftijd bij overlijden en de eventuele letsels of ziektes waaraan ze leden. Dit eerste onderzoeksdeel is de hoeksteen van het project, noodzakelijk om de identiteit van elk individu op te bouwen.

Het mummificatieproces en de bijhorende funeraire praktijken worden onder de loep genomen. De mummies zijn stuk voor stuk door een natuurlijk proces ontstaan, maar wel als gevolg van een gewilde, vooropgezette actie. Ze werden geplaatst in een klimatologische en geologische omgeving waarin het lichaam uitdroogde en het natuurlijke ontbindingsproces van het lichaam werd afgeremd. Daarnaast hielpen specifieke procedés in bepaalde gevallen dit natuurlijke proces mee te voltooien (uitroking, ...). De funeraire rituelen kunnen echter verschillende regionale en tijdsgebonden kenmerken vertonen (de positie van het lichaam, de inhumatiemethode, het bijhorende materiaal). Deze karakteristieken zijn binnen de museumcollectie makkelijk te onderscheiden dankzij de diversiteit van de bewaarde mummies.

## Realisatie van het project

Dit nieuwe onderzoeksproject kan op een optimale manier gerealiseerd worden dankzij de steun van het Fonds Jean-Jacques Comhaire (Koning Boudewijnstichting) voor wetenschappelijk onderzoek. Wat deze multidisciplinaire studie zo innovatief maakt, is het gebruik van nieuwe gespecialiseerde technieken en technologieën. Om de atypische archeologische overblijfselen beter te begrijpen zal er zowel beroep worden gedaan op de humane als op de exacte wetenschappen. De spitstechnologie van de dienst Medische Beeldvorming van de *Cliniques universitaires Saint-Luc* wordt nu voor de tweede keer ingezet voor het museum. De onderzoeksmethode is niet invasief noch destructief en dus de meest geschikte om een volledig beeld te krijgen van de mummies. De methode maakt diepgaand onderzoek van de gemummificeerde menselijke resten mogelijk zonder hun integriteit te schenden. Vooral voor de lichamen die ingepakt zijn in mummiebundels die we niet willen openen, is dit van groot belang.

## Wat volgt

De analyse van de resultaten zal, na het bezoek van de mummies aan het ziekenhuis, nog enkele maanden in beslag nemen. De resultaten zullen onder verschillende vormen beschikbaar gemaakt worden (publicaties, conferenties). Er komt een website over het project met regelmatige updates : [www.iram-project.be](http://www.iram-project.be) (online vanaf 23 januari). En er wordt ook een audiovisuele documentaire aan het project gewijd, in een versie van 52' en van 90', met de voorlopige titel *De vergeten mummies van de Andes*. De film wordt gerealiseerd door het Franse productiehuis "Un Film à la Patte" en door "Panoramique Terre Productions" voor België en zal inzoomen op de historiek en het verloop van het onderzoek van de verschillende mummies uit de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, waaronder "Rascar Capac". Daarnaast wordt een nieuwe archeologische expeditie in Bolivia en Chili gevolgd, waarin de zoektocht wordt aangevat naar andere mummies in het hooggebergte. Tenslotte plannen de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in november 2018 een grote tentoonstelling over textiel, kledij en opschik in de Andes. Behalve een mooie selectie van weefsels - meestal aangetroffen in funeraire context- en enkele mummies, zullen ook de resultaten van het onderzoek voorgesteld worden.



## Meer informatie

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (Jubelparkmuseum)

Jubelpark 10

1000 - Brussel

[www.kmkg.be](http://www.kmkg.be) - [info@kmkg.be](mailto:info@kmkg.be)

### Perscontact

Denis Perin

[d.perin@kmkg.be](mailto:d.perin@kmkg.be)

+32 (0)2 741 72 90

Caroline Tilleux

Onderzoekster

[c.tilleux@kmkg.be](mailto:c.tilleux@kmkg.be)

Serge Lemaitre

Conservator van de verzamelingen

[s.lemaitre@kmkg.be](mailto:s.lemaitre@kmkg.be) (bij voorkeur contacteren via e-mail)

+32 (0)2 741 73 38

Op [www.kmkg-mrah.be/nl/pers](http://www.kmkg-mrah.be/nl/pers) vindt u foto's.

Voor een illustratie van Rascar Capac van Hergé kan u contact opnemen met Delphine Maubert:

[delphine.maubert@moulinsart.be](mailto:delphine.maubert@moulinsart.be)